«Білім беру ортасындағы тұлғааралық қатынастардың сапасы» сауалнамасының нәтижелерін талдау

2026–2027 оқу жылында педагогикалық ұжымдағы тұлғааралық қарым-қатынастың сапасын, зара сыйластық пен сенім деңгейін, кәсіби ынтымақтастықты және ұжымдағы психологиялық қуалды анықтау мақсатында «Білім беру ортасындағы тұлғааралық қатынастардың сапасы» ақырыбында сауалнама жүргізілді. Сауалнамаға барлығы 12 педагог қатысты. Сауалнама әтижесі төмендегідей:

№	Қарым-қатынас деңгейі	Педагог саны	Көрсеткіш
1	Жоғары деңгей	8	66,7%
2	Орташа деңгей	3	25%
3	Төмен деңгей	1	8,3%
Барлығы		**12**	**100%**

Нәтижені талдау көрсеткіштері бойынша педагогтердің басым бөлігінде тұлғааралық қарым-қатынастың жоғары деңгейі байқалады. Бұл өзара сыйластықты, әріптестермен ынтымақтастық орнатуды және ұжымдағы жағымды психологиялық ахуалды қалыптастырудың маңыздылығын көрсетті.

Орташа деңгейдегі педагогтермен өзара түсіністікті арттыруға, пікір алмасу мәдениетін дамытуға және кәсіби қарым-қатынасты нығайтуға бағытталған жұмыстарды ұйымдастырылды.

Төмен деңгейдегі көрсеткіш бойынша педагогке қатысты асығыс қорытынды жасамай, оның себептерін анықтау үшін жеке әңгімелесу және қосымша психологиялық зерттеу жүргізілді.

Қорытынды:

Сауалнама нәтижелерін негізге ала отырып, педагогикалық ұжымда қолайлы психологиялық ахуалды сақтау, өзара сенім мен сыйластықты нығайту, кәсіби ынтымақтастықты дамыту бағытындағы жұмыстар жалғастырылып жатыр.

Ұйымдастырылған жұмыстар:

1. Педагогтер арасында тиімді қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыруға арналған тренингтер өткізілді.
2. Ұжымда өзара қолдау мен сенімді нығайтуға бағытталған психологиялық жаттығулар ұйымдастырылды.
3. Келіспеушіліктердің алдын алу және жанжалдарды конструктивті шешу дағдыларын дамыту барысында дөңгелек үстел өткізілді.
4. Педагогтердің эмоционалдық жай-күйі мен кәсіби әл-ауқатына қолдау көрсету жұмыстары жүргізілді.

Керн–Йерасек әдістемесі бойынша мектепке психологиялық дайындық деңгейін анықтау нәтижелері

2025–2026 оқу жылында бірінші сынып оқушыларының мектепке психологиялық дайындығын анықтау мақсатында Керн–Йерасек әдістемесі бойынша диагностикалық жұмыс жүргізілді. Зерттеуге барлығы 33 оқушы қатысты.

Диагностика барысында балалардың қолдың ұсақ моторикасының даму деңгейі, көру арқылы қабылдауы, ойлау қабілеті және мектепте оқуға жалпы психологиялық дайындығы бағаланды.

Нәтижесі:

№	Психологиялық дайындық деңгейі	Оқушы саны		Көрсеткіш		Жалпы көрсеткіш
		1а	1ә	1а	1ә	
1	Жоғары деңгей	8	7	50%	41,2%	45,5%
2	Орташа деңгей	5	6	31,3%	35,3%	33,3%
3	Төмен деңгей	3	4	18,7%	23,5%	21,2%
Барлығы		**16**	**17**	**100%**	**100%**	**100%**

Нәтижелерді талдау:

Диагностиканың болжамды нәтижелері бойынша оқушылардың басым бөлігінде мектепте оқуға психологиялық дайындықтың орташа және жоғары деңгейлері байқалады. Бұл балалардың мектеп талаптарына бейімделуге қажетті негізгі дағдыларының қалыптасу деңгейін бағалауға мүмкіндік береді.

Жоғары деңгей көрсеткен оқушылардың мектепте оқуға қажетті графикалық дағдылары, көру арқылы қабылдауы және тапсырманы орындау қабілеті жеткілікті деңгейде қалыптасқан деп бағаланды.

Орташа деңгейдегі оқушылармен мектепке бейімделуге көмектесетін дамыту жаттығуларын жүргізу, зейінін тұрақтандыру, қолдың ұсақ моторикасын және графикалық дағдыларын жетілдіру жұмыстары жүргізіліп жатыр.

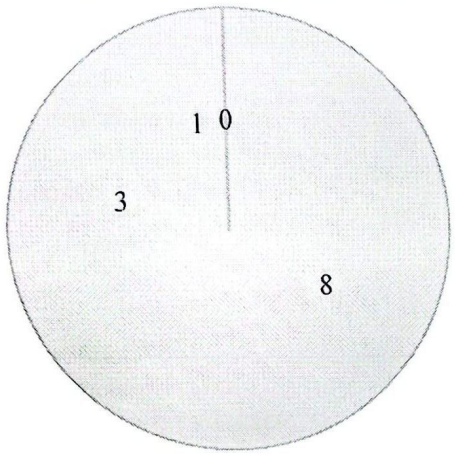
Төмен деңгейдегі нәтиже көрсеткен балаларға жеке қолдау көрсетіп, қосымша диагностикалық зерттеу жүргізіліп, сынып жетекшелері мен ата-аналарына тиісті ұсынымдар берілді.

Қорытынды:

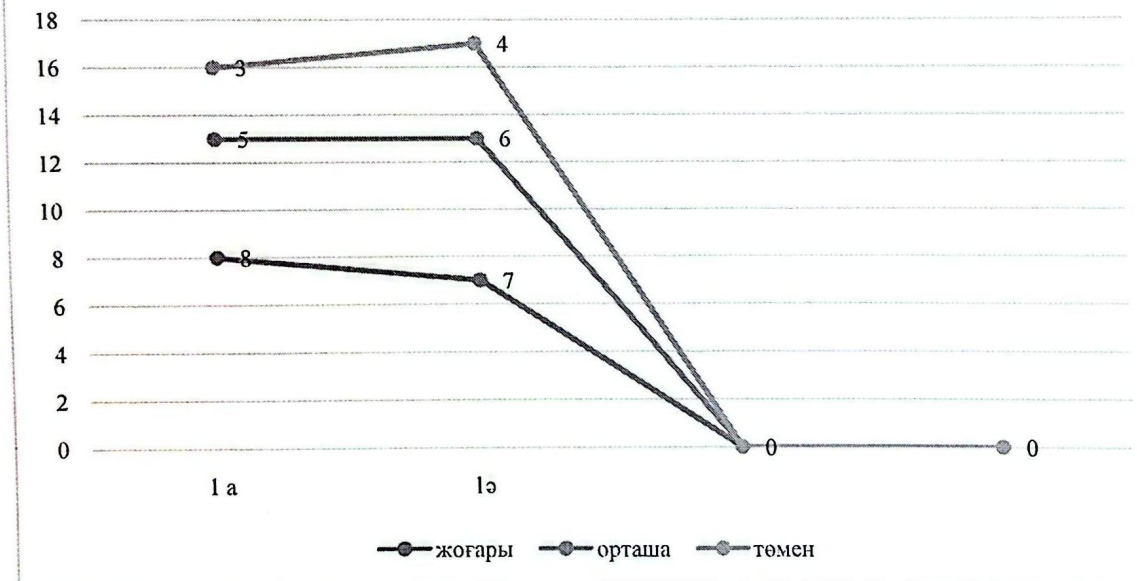
Керн–Йерасек әдістемесі бойынша жүргізілген диагностикалық жұмыстың нәтижелерін негізге ала отырып, балалардың мектепке психологиялық дайындығын дамытуға бағытталған түзету-дамыту жұмыстары ұйымдастырылды.

Атап айтқанда, ұсақ мотериканы, зейінді, қабылдауды және тапсырманы нұсқаулық бойынша орындау дағдыларын дамытуға басымдық берілді.

Білім беру ортасындағы тұлғааралық қатынастардың сапасы» сауалнамасы

Керн–Йерасек әдістемесі бойынша

2026–2027 оқу жылының басында 1-сынып оқушыларының мектеп ортасына бейімделуіне қолдау көрсету, оқуға деген жағымды көзқарасын қалыптастыру, сыныптастарымен қарым-қатынас орнату және өзін еркін сезінуіне жағдай жасау мақсатында психологиялық тренингтер өткізілді.

Тренингтер барысында оқушылардың бір-бірімен танысуына, өз ойын еркін жеткізуіне, достық қарым-қатынас қалыптастыруына және мектеп өміріне қызығушылығын арттыруына бағытталған жұмыстар жүргізілді.

1-сынып оқушыларына арналған психологиялық тренингтер

Білім беру ұйымы: «Озат» school жеке мектебі
Қатысушылар: 1-сынып оқушылары
Жауапты маман: Мектеп психологі
Өткізілген кезеңі: _____

Мақсаты:

Бірінші сынып оқушыларының мектепке бейімделуіне психологиялық қолдау көрсету, оқушылар арасында жағымды қарым-қатынас орнату, өзара сыйластық пен достықты қалыптастыру, мектепке деген жағымды көзқарасын дамыту.

1. «Кел, танысайық» тренингі

Мақсаты: Оқушылардың бір-бірімен танысуына жағдай жасау, өзара қарым-қатынас орнату, сынып ұжымына бейімделуіне ықпал ету.

Жүргізілген жұмыс мазмұны: Тренинг барысында оқушылармен танысуға бағытталған психологиялық жаттығулар ұйымдастырылды. Оқушылар өз есімдерін атап, өздері туралы қысқаша мәлімет беруге мүмкіндік алды. Бір-бірінің есімдерін есте сақтау, өзара сәлемдесу және жағымды қарым-қатынас орнату тапсырмалары орындалды.

Қорытынды: Тренинг оқушылардың өзара танысуына, сыныптастарымен алғашқы байланыс орнатуына және сынып ортасына үйренуіне бағытталды.

2. «Алақай, мен мектеп оқушысымын!» тренингі

Мақсаты: Оқушылардың мектепке деген жағымды көзқарасын қалыптастыру, мектеп өміріне қызығушылығын арттыру және жаңа әлеуметтік рөлді қабылдауына қолдау көрсету.

Жүргізілген жұмыс мазмұны: Тренинг барысында оқушылармен мектеп өмірі, оқушының міндеттері, мектеп ережелері және оқу үдерісіне қатысты әңгімелесу жүргізілді. Оқушылардың мектепке байланысты ойлары мен сезімдерін білдіруіне мүмкіндік берілді. Мектепте өзін ұстау, мұғалімді тыңдау, сыныптастарымен тіл табысу және оқу құралдарын ұқыпты пайдалану туралы түсініктері кеңейтілді.

Қорытынды: Тренинг оқушылардың мектеп өміріне қызығушылығын арттыруға, оқушы рөлін түсінуіне және мектепке психологиялық бейімделуіне қолдау көрсетуге бағытталды.

Бірінші сынып оқушыларына арналған «Кел, танысайық», «Алақай, мен мектеп оқушысымын!», тақырыптарындағы психологиялық тренингтер оқушылардың мектеп өміріне бейімделуіне қолдау көрсету мақсатында ұйымдастырылды.

Тренингтердің мазмұны оқушылардың өзара танысуына, жағымды қарым-қатынас орнатуына, мектепке деген қызығушылығын арттыруына, оқушы рөлін түсінуіне және оқу құралдарын ұқыпты пайдалану дағдыларын қалыптастыруына бағытталды.

Алдағы уақытта бірінші сынып оқушыларының мектепке бейімделу барысын бақылау, сыныптағы психологиялық ахуалды жақсарту, оқушылардың қарым-қатынас дағдыларын дамыту және қажет болған жағдайда жеке психологиялық қолдау көрсету жұмыстарын жалғастыру ұсынылады.

2–4-сынып оқушыларымен өткізілген психологиялық тренингтерге арналған түзету-дамыту жұмыстарының есебі

Қатысушылар: 2–4-сынып оқушылары
Өткізілген кезеңі: _____
Жауапты маман: педагог-психолог

Жұмыстың мақсаты: оқушылардың өзара қарым-қатынасын жақсарту, топта ынтымақтастық орнату, денсаулықты сақтауға деген жауапкершілігін арттыру, өзара сыйластық пен құрмет көрсету дағдыларын қалыптастыру.

Жұмыстың міндеттері:

- Оқушылардың бір-бірін жақынырақ танып, өзара түсіністігін арттыру;
- Топта бірлесіп әрекет ету және ортақ мақсатқа жету дағдыларын дамыту;
- Салауатты өмір салты туралы түсініктерін кеңейту;
- Өзгелердің пікірін тыңдау, құрметтеу және жағымды қарым-қатынас орнату дағдыларын қалыптастыру.

№	Жұмыс тақырыбы	Мақсаты	Қолданылған жұмыс түрлері	Күтілетін нәтиже
1	«Біз бір-бірімізді жаңадан танимыз»	Өзара таныстықты нығайту, қарым-қатынас дағдыларын дамыту	Танысу жаттығулары, сұрақ-жауап, топтық жұмыс	Оқушылардың бір-бірін жақынырақ тануы, ашық қарым-қатынас орнатуы
2	«Біз – бір пазл»	Ынтымақтастық пен ұйымшылдықты дамыту	Топтық тапсырмалар, бірлескен ойындар, талқылау	Топта жұмыс істеу және өзара көмек көрсету дағдыларының дамуы

Өткізілген тренингтер

1. «Біз бір-бірімізді жаңадан танимыз» тренингі

Тренингтің мақсаты – оқушылардың бір-бірін жақынырақ танып-білуіне, өз ойын еркін жеткізуіне және сыныпта жағымды психологиялық ахуал қалыптастыруға ықпал ету. Тренинг барысында оқушылардың өзара танысуына, жеке ерекшеліктерін бөлісуіне және бір-біріне қызығушылық танытуына бағытталған жаттығулар жүргізілді.

2. «Біз – бір пазл» тренингі

Тренингтің мақсаты – оқушылардың топтық ынтымақтастығын, бірлігін және өзара көмек көрсету дағдыларын дамыту. Бірлескен тапсырмалар арқылы әр оқушының топтағы рөлі мен маңызын түсіндіруге, ортақ мақсатқа жетуде ұйымшылдық танытуға бағытталған жұмыстар жүргізілді.

Қорытынды

2–4-сынып оқушыларына арналған психологиялық тренингтер оқушылардың өзара қарым-қатынасын нығайтуға, топта бірлесіп әрекет етуіне, денсаулықты сақтауға жауапкершілікпен қарауына және өзара құрмет мәдениетін дамытуға бағытталды.

Алдағы уақытта оқушылардың сыныптағы қарым-қатынас ерекшеліктерін бақылау, жағымды психологиялық ахуалды қолдау және қажет болған жағдайда жеке әрі топтық түзету-дамыту жұмыстарын жалғастыру ұсынылады.

Педагог-психолог: _____
Күні: _____

2–4-сынып оқушылары арасында «Сен маған қалай қарайсың?» сауалнамасының нәтижесі

Мақсаты: 2–4-сынып оқушыларының мектептегі психологиялық жайлылық деңгейін, сыныптастарымен қарым-қатынас ерекшеліктерін, эмоционалдық жағдайын және буллингке қатысты ықтимал жағдайларды анықтау.

Өткізілген кезеңі:09.10.20026ж.
Қатысушылар: 2–4-сынып оқушылары
Жалпы саны: 80 оқушы
Жауапты маман: педагог-психолог

1. Қатысушылар туралы мәлімет

№	Сынып	Оқушылар саны	Үлесі
1	2-сынып	20	25%
2	3-сынып	30	37,5%
3	4-сынып	30	37,5%
Барлығы		**80**	**100%**

2. Сауалнаманың жүргізілу барысы

2–4-сынып оқушылары арасында буллинг пен стресстің алдын алу мақсатында «Менің көңіл күйім және сыныптағы қарым-қатынас» тақырыбында экспресс-сауалнама жүргізуге арналған жұмыс ұйымдастырылды.

Сауалнама оқушылардың мектептегі қауіпсіздік сезімін, сыныптастарымен қарым-қатынасын, эмоционалдық жай-күйін және қиындық туындаған кезде көмек сұрай алу мүмкіндігін анықтауға бағытталған.

Сұрақтар оқушылардың жас ерекшеліктеріне сай құрастырылды. Нәтижелерді талдау кезінде оқушылардың жеке ерекшеліктері мен құпиялылығын сақтау қажеттілігі ескерілді.

3. Экспресс-сауалнама нәтижелерінің жиынтық кестесі

Төмендегі сандар нақты сауалнама деректері емес, есепті толтыруға арналған шартты мысал.

№	Зерттелетін көрсеткіш	Оқушылар саны	Пайызы
1	Мектепте өзін қауіпсіз сезінетін оқушылар	80	100%
2	Сыныптастарымен жағымды қарым-қатынасын белгілеген оқушылар	75	93,7%
3	Мазақ ету немесе ренжіту жағдайларына тап болатынын көрсеткен оқушылар	5	6,3
4	Басқа балалардың мазақтау немесе шеттету әрекеттерін байқаған оқушылар		
5	Мектепке қатысты уайым немесе мазасыздықты белгілеген оқушылар	-	-
6	Қиын жағдайда көмек сұрайтын ересек адамы бар оқушылар	80	100%
7	Қосымша назар аударуды қажет етуі мүмкін оқушылар	-	-

Ескерту: *бір оқушы бірнеше көрсеткіш бойынша есептелуі мүмкін. «Қосымша назар аударуды қажет етуі мүмкін оқушылар» деген көрсеткіш автоматты түрде психологиялық қиындықтың немесе буллинг құрбаны болудың дәлелі болып саналмайды.*

4. Нәтижелерді талдау

Шартты үлгі нәтижелеріне сәйкес, оқушылардың басым бөлігі мектепте өзін қауіпсіз сезінетінін және сыныптастарымен жағымды қарым-қатынас орнатқанын көрсетеді.

Сонымен қатар, мазақ ету мен ренжіту жағдайларын белгілеген оқушылардың жауаптары буллингтің алдын алу бағытындағы жұмыстардың маңыздылығын көрсететін ықтимал белгі ретінде қарастырылуы тиіс. Мұндай жауаптарды қосымша зерделеп, оқиғаның сипатын, қайталануын және оқушының қауіпсіздігін нақтылау қажет.

Мектепке қатысты уайым мен мазасыздықты көрсеткен оқушыларға эмоционалдық қолдау көрсету, сезімдерін ашық жеткізуге мүмкіндік беру және стрессті жеңудің қарапайым тәсілдерін үйрету ұсынылады.

Қиын жағдайда көмек сұрайтын ересек адамы жоқ екенін білдірген оқушылармен де жеке әңгімелесу жүргізіп, сенім білдіре алатын ересектер туралы түсіндіру жұмыстарын ұйымдастыру маңызды.

5. Қорытынды

Экспресс-сауалнама оқушылардың мектептегі психологиялық жайлылығын, өзара қарым-қатынасын және эмоционалдық жағдайын бастапқы бағалауға арналған.

Шартты үлгіде келтірілген көрсеткіштер буллинг пен стресстің алдын алу жұмыстарында оқушылардың қауіпсіздік сезімін нығайтуға, сыйластық мәдениетін дамытуға, эмоцияларды басқаруға және көмек сұрау дағдыларын қалыптастыруға назар аудару қажеттігін көрсетеді.

Нақты қорытынды сауалнама жауаптары жиналып, өңделгеннен кейін жасалуы тиіс. Буллингке қатысты жауаптар жеке қарастырылып, балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге басымдық беріледі.